

Veiligheid begint bij Voorkomen

Voortbouwen aan een veiliger samenleving

Ministerie van Justitie

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

mei 2008

Inhoud

Inleiding	3
Doelstelling	3
Zes thema's	4
Integrale aanpak	4
Projectdirectie VbbV	4
Verbindingen leggen: landelijk én lokaal	5
Monitoring en Verantwoording	7
Wie doet wat bij de projectdirectie VbbV?	8
'Wij schitteren, wanneer we anderen laten schitteren', Interview met Ewald Riks, projectdirecteur VbbV	10
Website	14

Inleiding

Dit kabinet streeft naar een samenleving waarin mensen zich veilig, vertrouwd en verbonden weten. Hoe het kabinet dat wil realiseren, is verwoord in Pijler V van het beleidsprogramma *Samen werken, samen leven*. Het project Veiligheid begint bij Voorkomen speelt in dit geheel een belangrijke rol. Dit project bouwt voort op het veiligheidsprogramma *Naar een veilige samenleving* (2002-2006). Onder impulsen van dit programma zijn de criminaliteit en overlast in Nederland de afgelopen jaren al behoorlijk teruggedrongen. Met Veiligheid begint bij Voorkomen (VbbV) werkt het kabinet aan een verdere, forse reductie.

Doelstelling

In november 2007 heeft het kabinet de Tweede Kamer geïnformeerd over de reikwijdte van het project VbbV, de plannen en de doelstellingen.¹ De *overall* doelstelling, die al in 2002 is geformuleerd, blijft onverminderd ambitieus: in 2011 moeten de criminaliteit en overlast met 25 procent zijn afgenomen ten opzichte van het peiljaar 2002.

¹ Kamerstuk 28684, nr. 119. Deze 'VbbV-brief' vindt u op onze website: www.veiligheidbegintbijvoorkomen.nl

Zes thema's

De naam Veiligheid begint bij Voorkomen is veelzeggend. De nadruk in het project VbbV ligt op preventie: het voorkomen van criminaliteit en overlast. Een effectieve aanpak houdt immers niet alleen in dat de daders worden gepakt en gestraft. De aanpak van VbbV is gegroepeerd rond de volgende zes thema's:

- de aanpak van agressie en geweld
- de aanpak van diefstal
- de aanpak van criminaliteit tegen ondernemingen
- de aanpak van overlast en verloedering
- de persoonsgerichte aanpak van risicojongeren en recidivisten
- de bestrijding van ernstige vormen van criminaliteit

Integrale aanpak

Om de criminaliteit en overlast effectief en duurzaam terug te dringen is een eenzijdige strafrechtelijke benadering niet voldoende. Een integrale aanpak, met een afgewogen mix van preventieve, strafrechtelijke en bestuurlijke maatregelen, leidt in de praktijk vaak tot de beste resultaten. Bij zo'n brede aanpak zijn tal van organisaties betrokken. Niet alleen de politie, het Openbaar Ministerie en het lokale bestuur, maar ook instanties als Bureau Jeugdzorg, woningcorporaties, de Raad voor de Kinderbescherming, Halt, Slachtofferhulp, de (jeugd)reclassering, justitiële (jeugd)inrichtingen en hulpverleningsorganisaties.

De brede, integrale aanpak die met Veiligheid begint bij Voorkomen wordt beoogd, spreekt duidelijk uit de betrokkenheid van meerdere departementen bij het project. De ministeries van Justitie, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Jeugd en Gezin (J&G), Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OC&W) en Wonen, Wijken en Integratie (WWI) leveren allemaal hun bijdrage aan de ontwikkeling van beleid en wetgeving, gericht op het voorkomen en aanpakken van criminaliteit en overlast.

Projectdirectie VbbV

Een goede coördinatie en afstemming tussen de betrokkenen is de taak van de projectdirectie Veiligheid begint bij Voorkomen. De projectdirectie VbbV ondersteunt de beide bewindslieden die primair verantwoordelijk zijn voor een goede uitvoering van het project: de minister van Justitie (projectminister) en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De projectdirectie VbbV valt rechtstreeks onder twee ambtelijk opdrachtgevers, de directeur-generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving van het ministerie van Justitie en de directeur-generaal Veiligheid van het ministerie van BZK.

‘Een goed voorbeeld van de meerwaarde van VbbV vind ik dat in het Bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten nu een duidelijke lijn is uitgezet ten aanzien van het afstandscriterium voor coffeeshops. Als beleidsdirectie alléén hadden we dat waarschijnlijk moeizamer en minder snel voor elkaar gekregen. VbbV onderhoudt goede contacten met de ambtelijke en politieke top van zowel Justitie als BZK. Vanuit die positie slaag je er veel beter in om die twee departementen met elkaar in harmonie te brengen. En om een besluit te forceren, waar dat nodig is. Met dit soort successen als gevolg. Door die brede blik ziet VbbV vaak ook allerlei samenhangen en verbanden die je als individuele beleidsmedewerker niet altijd waarneemt. Ik heb het idee dat beleidsdirecties sneller geneigd zijn die interdisciplinaire manier van werken te accepteren, juist doordat ze goed zien welke meerwaarde het kan opleveren.’

Jean-Luc Luijs, beleidsmedewerker Rechtshandhaving & Criminaliteitsbestrijding

Verbindingen leggen: landelijk én lokaal

Een belangrijke taak van de projectdirectie VbbV is het leggen van verbindingen. Vanuit een open, ‘ontkokerde’ opstelling brengt de projectdirectie de verschillende partners (van één of meerdere departementen) die bij een VbbV-thema zijn betrokken met elkaar om de tafel. Ze stimuleert een goede afstemming en samenwerking en bevordert zo de gewenste integrale aanpak. Behalve de projectdirecteur, vervullen vooral de (acht) accountmanagers deze belangrijke verbindende en coördinerende rol. Zij zijn afkomstig van verschillende (beleids) afdelingen van de departementen van Justitie en BZK en beschikken over ruime ervaring in uiteenlopende disciplines.

‘Zelf heb ik vooral met VbbV te maken in verband met het Actieplan Overlast en Verloedering. De faciliterende rol spreekt me aan. De projectdirectie helpt je de voortgang van de maatregelen te bewaken, vult de database en neemt je op die manier veel werk uit handen. De redelijk “neutrale” positie van VbbV maakt de projectdirectie bovendien heel geschikt om als verbindende schakel te fungeren tussen de verschillende departementen die bij het veiligheidsbeleid zijn betrokken. Niet alleen tussen BZK en Justitie, maar ook richting andere ministeries. Een ander sterk punt vind ik dat de projectdirectie de relevante informatie die ze uit al die contacten binnenkrijgt, ook weer goed met anderen deelt. Daar hebben alle betrokkenen baat bij.’

Janine Schreck, coördinerend senior beleidsmedewerker Integraal Veiligheidsbeleid BZK

De projectdirectie onderhoudt ook contacten op lokaal niveau. Met de G4 (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht) en enkele gemeenten van de G27 (o.a. Eindhoven en Tilburg) voeren de accountmanagers regelmatig overleg over het lokale veiligheidsbeleid. De accountmanagers vervullen daarbij een loketfunctie. Ze zorgen voor een goede terugkoppeling van het besprokene op centraal niveau. Behalve knelpunten, wensen en behoeften betreft dit ook veelbelovende lokale initiatieven, creatieve oplossingen en *best practices* die breder of mogelijk zelfs landelijk toepasbaar zijn.

‘Het nut van VbbV heb ik vooral ervaren bij de discussie met de G4 over overlast en criminaliteit in wijken als Slotervaart en Kanaleneiland. Er ontstaat dan veel bestuurlijke drukte, omdat er zoveel departementen en beleidsdirecties bij betrokken zijn. Op zo’n moment bewijst de coördinerende rol van VbbV zijn meerwaarde. De actiepunten voor de aanpak van deze problematiek zijn inmiddels opgenomen in het actieplan Overlast en Verloedering - één van de zes thema’s die onder VbbV vallen. Een ander voordeel vind ik dat de projectdirectie een goed overzicht heeft van wat er al in de verschillende beleidsprogramma’s staat. Dat stelt VbbV in staat om de zaken - waar nodig en mogelijk - eenvoudig te maken. Dat geldt ook voor de afstemming en de verantwoording aan de Tweede Kamer. Bij VbbV heerst een prettige cultuur van aanpakken en ook van pragmatisme. Ook dat spreekt mij aan.’

Dick Brons, senior beleidsadviseur directie Justitieel Jeugdbeleid

Monitoring en verantwoording

Een andere belangrijke taak van de projectdirectie is het monitoren van de voortgang van VbbV, over de volle breedte van het project. De projectdirectie houdt bij hoe het staat met de ontwikkeling van alle maatregelen en andere 'producten' die in het kader van VbbV zijn aangekondigd en de bijbehorende wetgevingstrajecten. Ook volgt ze nauwlettend de ontwikkeling van de criminaliteit en overlast.

De projectdirectie is ook verantwoordelijk voor de totstandkoming van de voortgangsrapportage VbbV. Met deze rapportage informeren de de ministers van Justitie en BZK de Tweede Kamer elk najaar over de voortgang van het project Veiligheid begint bij Voorkomen.

'Het bij elkaar brengen van initiatieven, het delen van kennis, vind ik duidelijke méérwaarden van VbbV. Wat mijn portefeuille betreft: op initiatief van VbbV is er nu het Justitieel Netwerk Geweld. Met enige regelmaat komen we bij elkaar met alle beleidsambtenaren die zich bezig houden met het thema geweld. Dat is heel nuttig, want tussen – bijvoorbeeld - huiselijk geweld en eengerelateerd geweld zijn tal van raakvlakken. Ieder vangt vanuit zijn eigen contacten en overleggen wel iets op wat ook voor anderen binnen dat netwerk interessant of relevant kan zijn. Of internationale ontwikkelingen op het gebied van de aanpak van geweld. In de dagelijkse hectiek schiet het er wel eens bij in om die kennis breder te delen. Dankzij dit netwerk verloopt die afstemming nu veel beter. Ook wat betreft het naar buiten treden. Iedereen bleek druk bezig het veld te benaderen, om 'iets' te doen met het thema geweld: gemeenten, scholen. Dat loopt nu veel gecoördineerder – dank zij VbbV.'

Ingrid Horst-Vermaas, landelijk projectleider Aanpak Huiselijk Geweld

Wie doet wat bij de projectdirectie VbbV?

Naam	Functie	Portefeuil
Ewald Riks	Projectdirecteur VbbV	Algemene
Léon Poffé	Programmamanager Eergerelateerd Geweld	Algemene Uitwerking
Liesbeth Olijhoek	Managementassistent	Secretarië Projectonc
Evalina Vanterpool	Secretaresse	Secretarië
Dana van Beek	Accountmanager	Aanpak cr Organisati Veiligheids Wijkaanpa Contactpe Eindhoven
Andy Clijnk	Accountmanager	Agressie e CCV Veiligheids Contactpe
Ron Heijkant	Accountmanager	Monitoring Terugdring Contactpe
Chantal Kouwenberg	Accountmanager	Drugs/cof Overlast e Pilot Alme Prostitutie Uitwerking Contactpe
Mike Schreuders	Accountmanager	Aanpak so Bevraging Monitoring Onderzoek Preventie Veiligheid Contactpe
Maiko Teuben	Accountmanager	Bedrijfspro Fietsendie Finec/frau Georganis Contactpe
Yvonne van Veldhoven	Accountmanager	Organisati Persoonsg Veiligheids Contactpe
Atie de Vrij	Accountmanager	Aanpak cr Aanpak je Agressie e Secretaris Contactpe
Wilma de Jager	Secretaris Pijler Vijf Overleg (PVO)	Secretaris Secretaris Achtervan
Martin Lamboo	CommunicatieMedewerker	Communic

le	Telefoonnummer
leiding projectdirectie	070 - 370 6173
leiding programmabureau Eergerelateerd Geweld g Bestuursakkoord	070 - 370 1762
le ondersteuning directeur ersteuning	070-370 7579
le ondersteuning projectdirectie	070 - 370 7113
iminaliteit tegen ondernemingen eontwikkeling shuizen (primair) k rsoon voor: Utrecht (Krachtwijk Woensel)	070 - 370 7557
n geweld shuizen (secundair) rsoon voor: Utrecht	070 - 370 7790
g (2e aanspreekpunt) gen recidive (nazorg e.d.) rsoon voor: Rotterdam	070 - 370 9003
feeshops n verloedering re (Antillianen) g Bestuursakkoord rsoon voor: Rotterdam	070 - 370 4457
chooluitval sapplicatie WODC/CBS g ksprogrammering cybercrime op scholen rsoon voor: Utrecht	070 - 370 6836
rocessen (voortgangsrapportages) fstal de eerde misdaad rsoon voor: Amsterdam	070 - 370 6351
eontwikkeling gebonden aanpak (jeugd/civiel-bestuurlijk) shuizen (secundair; relatie met CJG) rsoon voor: Den Haag	070 - 370 4809
iminaliteit tegen ondernemingen ugdcriminaliteit en geweld Interdepartementale Commissie Veiligheid rsoon voor: Den Haag	070 - 370 6187
Pijler Vijf Overleg Directeurenoverleg VbbV g secretaris Interdepartementale Commissie Veiligheid	070 - 370 6573
catie Project VbbV incl. websitebeheer	070 - 370 6217

Ewald Riks, projectdirecteur Veiligheid begint bij Voorkomen:

‘Wij schitteren, wanneer we anderen laten schitteren’

Op 1 mei 2007 trad hij aan als projectdirecteur VbbV.

Inmiddels heeft Ewald Riks het project Veiligheid begint bij Voorkomen gericht, zijn projectdirectie is ingericht en de eerste successen bij het verrichten dienen zich aan.

‘Het is goed om te constateren dat onze prioriteiten óók bij politie, OM en gemeenten breed worden gedragen.’

De criminaliteit in Nederland is jarenlang toegenomen of bleef stabiel op een relatief hoog niveau. Sinds de aanpak plaatsvindt in de vorm van een veiligheidsprogramma of –project, is er sprake van een substantiële afname. Hoe verklaar je het succes van deze benadering?

‘De essentie is dat we de problemen nu veel beter aanpakken in hun onderlinge samenhang. Daarmee voorkom je dat je op het ene terrein of dossier iets ontwikkelt, waarvan je elders weer last zou kunnen hebben. En je stimuleert juist dat maatregelen elkaar goed aanvullen, of zelfs versterken. Verder is het een kwestie van slim verdelen en optimaal benutten van je relatief beperkte capaciteit.’

Welke rol speelt de projectdirectie VbbV in dit geheel?

‘Onze taken zijn grofweg: coördineren, regisseren en aanjagen. De kracht van de projectdirectie ligt volgens mij vooral in het bij elkaar brengen van de juiste partijen. Het doorbreken van wat ik maar noem “het Haagse gedoe”: de merkwaardige

situatie dat beleidsambtenaren van oudsher soms niet of nauwelijks praatten met collega's van andere afdelingen of andere departementen, die op een verwant dossier zaten. Dat loopt nu een stuk soepeler. Onze accountmanagers leggen als het ware op een natuurlijke manier contact met andere directies en departementen. Kennelijk komen wij niet als "bedreigend" over. Dat heeft te maken met onze positie als projectdirectie, maar ook met een open opstelling en een transparante manier van opereren. Onze insteek is altijd: hoe kunnen wij gezamenlijk komen tot een oplossing voor dit probleem?'

Hoe gaat de projectdirectie te werk?

'Wij kijken kritisch naar de inhoud van nota's en plannen en denken en discussiëren constructief mee, vanuit onze "ontkokerde" positie. Verder beschikken we over een ruime blik én een breed netwerk. Daardoor zijn we in staat op elk voor VbbV relevant dossier de juiste personen of directies erbij te betrekken. En we zijn sterk resultaatgericht. Bij elk voorstel vragen we ons óók altijd kritisch af in hoeverre het nu daadwerkelijk bijdraagt aan het realiseren van de VbbV-doelstellingen. Let wel: wij nemen het werk van de beleidsmedewerkers niet over. Dat moeten we ook niet willen. Maar onze inbreng draagt wel bij aan het tot stand komen van kwalitatief goed beleid, dat concreet helpt de criminaliteit en overlast terug te dringen. Ik zeg wel eens: wij schitteren, wanneer we anderen laten schitteren.'

Hoe pakt dat uit in de praktijk?

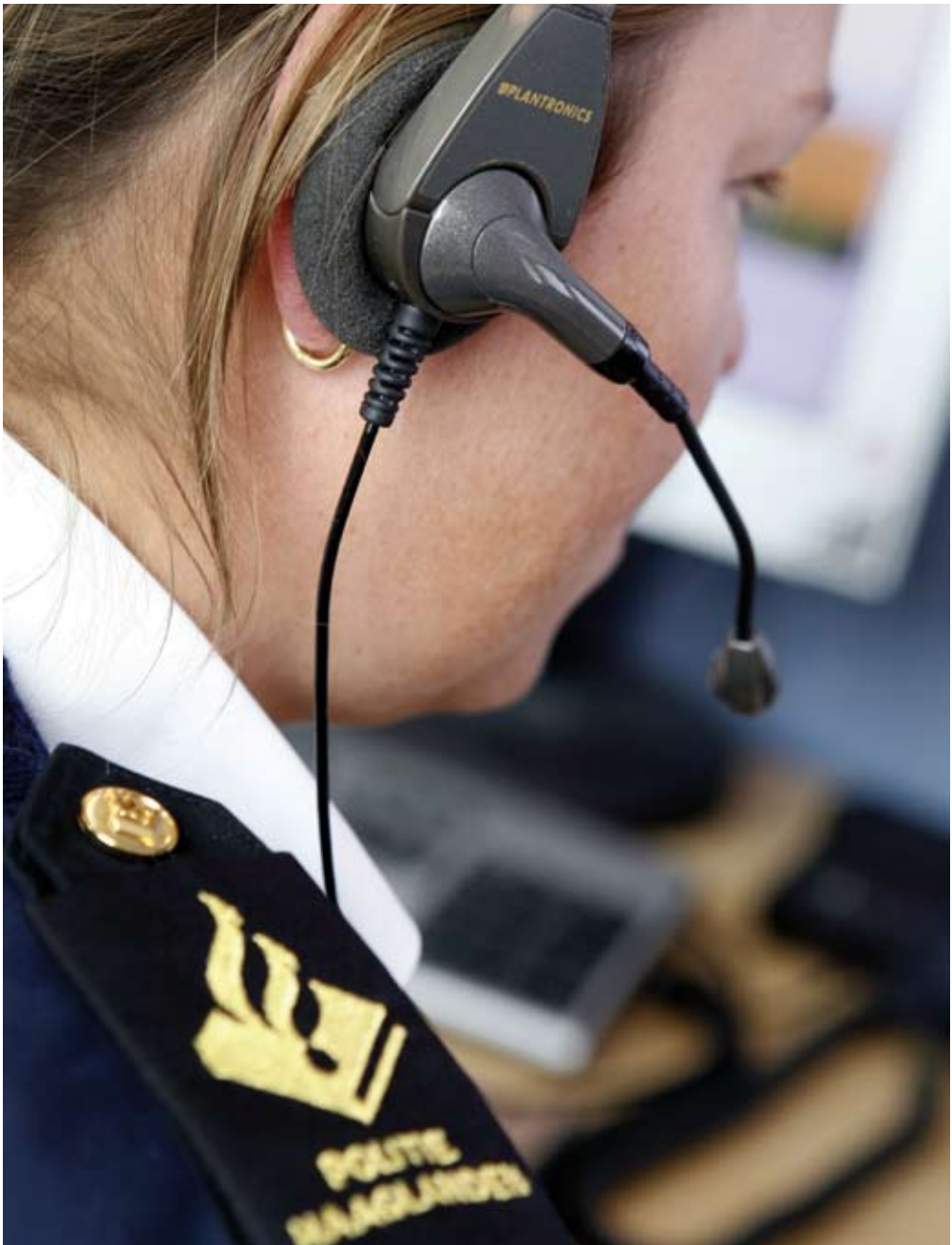
‘Eengeslaagd voorbeeld vind ik de totstandkoming van de charters die de minister voor Wonen, Wijken en Integratie namens het kabinet afsluit met de 40 aandachtswijken. Mede door onze inbreng in de onderhandelingen over de charters, is veiligheid daarin echt een topic geworden! Het mooie is dat in die charters nu expliciet een relatie wordt gelegd met de overall doelstellingen van VbbV. En toenemende veiligheid draagt weer sterk bij aan de doelstelling van minister Vogelaar om die wijken leefbaar te maken. Een pure win-win-situatie!’

Toch lijkt me de positie van de projectdirectie lastig. Je wordt “afgerekend” op het behalen van concrete resultaten, maar je bent niet in de positie om iets af te dwingen...

‘Des te méér zullen wij het moeten hebben van onze overtuigingskracht... Maar er is nog iets: de grote kracht van dit coalitieakkoord vind ik dat de voornemens op het gebied van veiligheid niet alleen zijn vertaald naar een concreet Beleidsprogramma en het project VbbV. De belangrijkste onderwerpen zijn óók doorvertaald naar de landelijke prioriteiten voor politie en Openbaar Ministerie voor de komende jaren. Ook zijn ze vrij prominent terechtgekomen in het Bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten. Bij dit “richten” van onze belangrijkste partners in de uitvoering, hebben wij als projectorganisatie een rol kunnen spelen. Het is goed om te constateren dat onze prioriteiten óók bij politie, OM en gemeenten breed worden gedragen. En dat ze het in de praktijk goed oppakken.’

De overall doelstelling - 25 procent minder criminaliteit en overlast – is vanaf het begin ‘erg ambitieus’ genoemd. Het eerste Veiligheidsprogramma heeft echter laten zien dat een substantiële reductie van de criminaliteit mogelijk is. Gaat het lukken?

‘De cijfers uit de recente *Veiligheidsmonitor* laten zien dat we op de goede weg zijn. Toch zullen we er met z’n allen een zware kluit aan krijgen om die doelstelling ten volle te realiseren. De spectaculaire resultaten van het oude Veiligheidsprogramma kwamen grotendeels op het conto van de vermogenscriminaliteit. Met name door de veelplegeraanpak konden op dat terrein vrij snel mooie successen worden geboekt. We realiseren ons echter goed dat dit “laaghangend fruit” zo langzamerhand wel is geplukt. Wat resteert zijn vooral de lastiger vormen van criminaliteit, zoals geweldsdelicten. Dan praat je over veranderingen in mentaliteit en gedrag bij mensen, een complex terrein waarbij tal van factoren een rol spelen. Dat vergt een zeer intensieve aanpak en een lange adem. Met de persoonsgerichte aanpak, waarbij heel veel partners in de uitvoering zijn betrokken, zijn we nu op de goede weg. Maar je moet realistisch zijn. Als we er in slagen om óók op dit weerbarstige terrein een duidelijke kentering teweeg te brengen, zou dat al een geweldig succes zijn.’

Website

Méér weten over het project VbbV?

Bezoek de website: www.veiligheidbeginbijvoorkomen.nl

Colofon

Ministerie van Justitie

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Projectdirectie Veiligheid begint bij Voorkomen

Postbus 20301

2500 EH Den Haag

tel. 070-3707579

Justitie

Ministerie van
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties